



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Luomuvälvonta 2024

Annemari Sillanpää, Hämeen ELY-keskus

Esityksen tiedot perustuvat maaliskuun 2024 tilanteeseen. | 16.4.2024

Lisäysaineistot

Kansallinen luettelo, yleistä

- Kansalliseen luetteloon merkitään lajit, joista on katsottu olevan luonnonmukaista siementä määrällisesti ja sopivina lajikkeina riittävästi saatavilla Suomen markkinoilla.
- Luetteloon merkityille lajeille, alalajeille tai lajikkeille ei ELY-keskus voi myöntää eräkohtaisia lupia käyttää tavanomaista lisäysaineistoa.
- Luetteloon merkitseminen ei koske lisäysaineistoa, jota käytetään uuden lisäysaineiston tuotantoon, esimerkiksi kantasiemenenä tai tilan oman siemenen tuotantoon (TOS).

Kansallinen luettelo 2024, lajit

- Rehuherne, eli hernelajikkeet, joista on määrä tuottaa satoa tuleentuneena puitavaksi
 - Ei koske ruokahernettä eikä rehuksi tai viherlannoitukseen käytettäviä tuleentumattomia kasvustoja
- Syysruis (pois lukien hybridilajikkeet, maatiaiset ja muut alkuperäiskasvit)
- Syysrypsi
- Syysvehnä
- Puna-apila
- Ruokonata
- Timotei

Lisäysaineistorekisteri

- Ruokaviraston ylläpitämä, merkitty kaikki saatavilla oleva luomulisäysaineisto.
- Rekisteri perustuu luomusiementä markkinoivien yritysten ilmoituksiin siementen ja taimien saatavuudesta.
- Tavanomaiselle siemenelle ei voida myöntää lupaa, mikäli laji ja lajike löytyvät lisäysaineistorekisteristä.

Ruokaviraston yleinen lupa

- Voimassa 1.2.2024-31.1.2025
- Koskee ainoastaan siemeniä ja kasvullista lisäysaineistoa, ei koske tavanomaisesti tuotettuja sato-/viljelytaimia tai emotaimia.
- Tavanomaisille sato-/viljelytaimille ei voi saada lupaa lainkaan.
- Tavanomaisille emokasveille tarvitaan aina ELY-keskuksen lupa.
- Yleisellä luvalla olevista lajeista tai lajikkeista voidaan käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa ilman ELY-keskuksen lupaa.

Yleinen lupa, huomioitavaa 2024

- Vuoden 2024 kasvukaudesta alkaen vanhan tavanomaisen siemenvaraston käyttö edellyttää, että laji on yleisessä luvassa, joka on voimassa 1.2.2024 lähtien.
- Esimerkki
 - Laji on yleisessä luvassa 4.10.2023 ja 1.2.2024 → voit käyttää vanhan tavanomaisen siemenvaraston kasvukaudella 2024
 - Laji oli yleisessä luvassa 4.10.2023, mutta ei enää 1.2.2024 → et voi käyttää vanhaa tavanomaista varastoa **ilman eräkohtaista lupaa**

Ilmoita yleisellä luvalla hankittu lisäysaineisto

- Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyn lisäysaineiston määrästä ja ilmoitettava niistä luomuvalvonnalle.
- Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2023 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta **31.5.2024 mennessä**.
- Ilmoitus tehdään [Ruokaviraston sivujen](https://ruokavirasto.fi) (ruokavirasto.fi) kautta.

ELY-keskuksen eräkohtaisen luvan hakeminen

- Haku Touko-palvelun kautta <https://touko.ruokavirasto.fi>
- Luomuvalvontalomakkeella 9c
- Kevätkylvöisten lajien kohdalla viimeinen palautuspäivä on 1.5.

Eräkohtainen lupa, hakuperusteet

- Ei saatavana luonnonmukaisena tai siirtymävaiheen tuotteena
- Toimitusvaikeus
- Soveltumaton lajike
- Tutkimuskäyttö tai lajikkeen suojele
- Uuden lisäysaineiston tuotanto omaa käyttöä varten
 - Perusteluna kylvöala, jolla tuotetaan lisäysaineistoa. Lisäksi laskelma, paljonko tältä alalta ajatellaan saatavan satoa ja miten esim. kahden seuraavan vuoden aikana on tarkoitus käyttää ko. siemenmäärä oman tilan kylvöissä.



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Eläintuotanto

| 16.4.2024

Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja 1

- Luomueläinten ruokinnan tulee aina perustua 100 % luomurehuihin ja sallittuihin tavanomaisiin rehu- ja lisäaineisiin.
- Asetuksen (EU) 2021/1165 muutos:
 - Jatkossa sallittuja ovat tavanomainen propyleeniglykoli, leväöljy ja kalsiumkloridi rehuaineena.
 - Uusia sallittuja hivenaineita ovat rautakelaatti ja –dekstraani, kuparikelaatti, mangaanikelaatit, sinkkikelaatti ja seleenihiiva.

Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja 2

- Käyttötarkoitukset ja -kohteet on määritelty tarkasti
 - Kalsiumkloridi: poikimahalvauksen ja veren alentuneen kalsiumpitoisuuden aiheuttaman riskin vähentämiseen **lypsylehmillä**
 - Propyleeniglykoli: ketoosivaaran vähentämiseen **lypsylehmille, uuhille ja kutuille**
 - Rautadekstraani: riittämättömien rautavarastojen täydentämiseen **porsaille** syntymän jälkeen

Asetuksen muutoksen myötä muutoksia Ruokaviraston linjaukseen

- Uusien rehu- ja hivenaineiden käyttömahdollisuus muuttaa vanhaa linjausta:
 - Kalsiumpropionaattia ja rauta(II)fumaraattia ei ole enää mahdollista käyttää luomueläimille.
 - Täydennysrehulomake ei ole enää käytössä.
 - Eläinlääkäri ei voi määrätä asetuksen vastaisia täydennysrehuja, esim. kalsiumpropionaattia sisältävää rehua.

Eläintuotannon poikkeusluvut, ELY-keskus

- Karjan tai lauman (nauta, hevonen, lammas, vuohi, sika) perustaminen ensimmäistä kertaa (Lupa nro 3)
- Poikimattomien naaraspuolisten jalostuseläinten hankinta tavanomaisesta tuotannosta, enintään 10 % (nauta, hevonen), enintään 20 % (sika, lammas, vuohi) ja täysikasvuisten urospuolisten jalostuseläinten hankinta (Lupa nro 4)
- Poikimattomien naaraspuolisten jalostuseläinten hankinta tavanomaisesta tuotannosta, enintään 40 % (Lupa nro 5)
- Tavanomaisesti kasvatettujen untuvikkojen hankinta perustettaessa parvea ensimmäistä kertaa, sitä uudistettaessa tai uudelleen perustettaessa (Lupa nro 6)
- Nupoutuslupa on **toimijakohtainen** (Lupa nro 7a)
- Sarvien poistaminen on **eläinkohtainen** lupa (Lupa nro 7b)

Eläintuotannon poikkeusluvut, Ruokavirasto

- Tavanomaisen valkuaisrehun käyttö enintään 35 kiloa painaville porsaille ja nuorelle siipikarjalle (Lupa nro 8)
- Tavanomaisesti tuotetun rehun käyttö poikkeusolosuhteissa (Lupa nro 10)
- Luonnonmukaisten eläinten laiduntaminen tavanomaisilla laitumilla, poikkeaminen rakennusten eläintiheydessä sekä sisä- ja ulkotilojen vähimmäispinta-aloissa poikkeusolosuhteissa (Lupa nro 11)
- Tavanomaisten eläinten hankkiminen luonnonmukaiseen tuotantoon poikkeuksellisen kuolleisuuden seurauksena (Lupa nro 9)

Tuotantotarkastukset

| 16.4.2024

Tuotantotarkastuksista

- Tarkastuksia tehdään ympäri vuoden.
- Ylimääräisiä tarkastuksia tehdään vähintään 10 prosentille toimijoista.
 - Maksuton toimijalle
- Ennalta ilmoittamatta tehdään vähintään 10 prosenttia tarkastuksista, tähän huomioidaan kaikki vuoden aikana tehtävät valvontatoimet.
- Näytteenotto
 - Vilja-, öljy- ja valkuaiskasvit, muut kasviperäiset näytteet
 - Pääasiassa luomutarkastusten yhteydessä, mutta myös luomuviljaa vastaanottavilta varastoilta haetaan näytteitä.
 - Suunnitelmaan perustuva näytteenotto on toimijalle maksuton.

Huomioitavaa tuotantotarkastusta varten 1

- Päivitä luomusuunnitelma ja viljelykiertosuunnitelma tarvittaessa.
- Merkitse tapahtumat lohkokirjanpitoon ja varasto- tai tuotevirtakirjanpitoon.
 - Varaston tase tulee tehdä vähintään kalenterivuositain.
- Säilytä myynti- ja ostoasiakirjat, tee vastaanottotarkastukset ja merkitse ne dokumentteihin.
 - Antaessasi myytävän tuotteen mukaan dokumentit, ota näistä kopio tai valokuva myös itsellesi.
- Pidä asiakirjat tallessa ja saatavilla, näin vaikutat osaltasi tarkastuksen kestoon.
- Dokumentointi → jos jotain ei ole kirjattu, sitä ei valvonnan näkökulmasta ole tehty.

Huomioitavaa tuotantotarkastusta varten 2

- Säilytä käytetyistä lisäysaineistoista ostodokumenttien lisäksi myös vakuustodistukset.
- Siemenseokset, joissa on tavanomaisia komponentteja:
 - Jos vakuustodistuksesta ei selviä, mitkä seoksen komponentit ovat tavanomaisia ja mitkä luomutuotettuja, pyydä myyjältä tai pakkaamolta tarkempi seosraportti.
- Säilytä myönnetyt poikkeusluvut.

Luomusertifikaatti

- 1.1.2022 alkaen luomutodistusta kutsutaan luomusertifikaatiksi.
- Osoittaa toimijan kuulumisen luomuvalvontaan.
- Haettavissa [Traces järjestelmän hakupalvelusta](https://webgate.ec.europa.eu) (webgate.ec.europa.eu)
- Sertifikaatti päivitetään vuosittaisen tuotantotarkastuksen jälkeen.

Ilmoitukset luomuvälvonnalle

| 16.4.2024

Luomuvalvontaan ilmoittautuminen

- Uudet toimijat tai uusi tuotantosuunta
 - Luomuvalvontalomake 1 ja tarvittavat tuotantosuuntakohtaiset liitelomakkeet
 - Liitteeksi luomusuunnitelma ja viljelykiertosuunnitelma.
 - Ilmoituksen voi tehdä koska tahansa vuoden aikana.
 - Maatilojen kannattaa suunnitella liittymistään siten, että se tehdään ennen kasvukauden alkua, hyvissä ajoin keväällä.
 - Siirtymävaihe voi alkaa aikaisintaan päivänä, jolloin toimijan ilmoitus saapuu ELY-keskukseen.
 - Jos haet luomusitoumusta, ilmoittaudu valvontajärjestelmään viimeistään 30.4.
 - Tilalla on noudatettava luonnonmukaisen tuotannon ehtoja 1.5. alkaen.

Uusien lohkojen ilmoittaminen valvontaan

- Kun olet luomuvalvonnassa ja viljelyysi tulee uusia viljelylohkoja, on sinun tehtävä uusista lohkoista ilmoitus ELY-keskukselle.
- Jos siirtymävaihe alkaa ensimmäisenä vuonna 1. toukokuuta
 - Ilmoitukseksi riittää lohkojen merkitseminen tukihakemukselle.
- Jos siirtymävaihe alkaa ensimmäisenä vuonna jonakin muuna ajankohtana
 - Ennen siirtymävaiheen aloittamista on tehtävä ELY-keskukselle erillinen ilmoitus lohkoista ja siirtymävaiheen alkuajankohdasta.

Yhteystiedot

Luomuvalvonnasta vastaa:

Annemari Sillanpää, puh. 0295 025 047

annemari.sillanpaa@ely-keskus.fi

Luomusitoumuksista vastaa ja luomuvalvonnassa apuna:

Emilia Kavuncu, puh. 0295 025 167

emilia.kavuncu@ely-keskus.fi

Hakemukset (luomuvalvontaan liittyminen, luomusitoumusasiat, lisäysaineistoluvat ja eläintuotannon luvat ym.):

kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

Kysymykset ja tiedustelut luomuun liittyen:

luomu.hame@ely-keskus.fi

Kiitos!